

**ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОДАРУНКІВ
для осіб, які для цілей Закону прирівнюються до осіб,
уповноважених на виконання функцій держави або місцевого
самоврядування
(пункт 8 Методичних рекомендацій НАЗК)**

У ст. 23 Закону встановлено обмеження одержання подарунків для осіб, зазначених у п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону.

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у п. 1 ч. 1 (РЕКТОР);

в) представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів.....(далі по тексту)

1. Визначення поняття «подарунок» та зміст

Цивільний кодекс України	Закон України «Про запобігання корупції»
<p>дарунок – це рухомі речі, в тому числі гроші та цінні папери, нерухомі речі, майнові права, які передаються обдаровуваному безоплатно у власність (ст.ст. 717, 718)</p>	<p>подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової (ст. 1)</p>
<ul style="list-style-type: none">● рухомі речі● гроші● цінні папери● нерухомі речі● майнові права	<ul style="list-style-type: none">● грошові кошти● інше майно● переваги● пільги● послуги● нематеріальні активи

2. Категорії подарунків

заборонені

дозволені з певними
обмеженнями

дозволені

3. Заборонені подарунки

Категорично забороняється вимагати, просити, одержувати подарунки (незалежно від їх вартості) для себе або близьких осіб від юридичних та фізичних осіб (ч. 1 ст. 23 Закону):

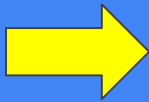
у зв'язку зі здійсненням особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування

якщо особа, яка дарує (дарувальник), перебуває в підпорядкуванні особи, якій вона дарує подарунок (обдаровуваного)

4. Подарунки, дозволені з певними обмеженнями змінено

Дозволено отримувати подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність (ч. 2 ст. 23 Закону), якщо:

вартість таких подарунків одноразово не перевищує 2 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, **встановлених на день прийняття подарунка**

сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує 4 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановлених на **1 січня** року, в якому прийнято подарунки

! Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб встановлюється у Законі України про Державний бюджет України на відповідний рік. У Законі України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» встановлено, що з 1 січня 2024 року прожитковий мінімум для працездатних осіб становить 3028 гривень.

Рівень прожиткового мінімуму по роках

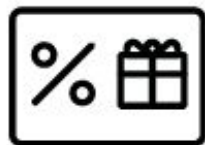
	1ПМ	2ПМ	4ПМ
2022 рік	2 481 грн	4 962 грн	9 924 грн
2023 рік	2 684 грн	5 368 грн	10 736 грн
2024 рік	3 028 грн	6 056 грн	12 112 грн

Зазначені подарунки дозволено отримувати лише за таких умов:

- подарунки отримуються не у зв'язку зі здійсненням особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
- особа, яка дарує, не перебуває в підпорядкуванні особи, якій вона дарує подарунок.

5. Дозволені подарунки змінено

Дозволено отримувати (ч. 2 ст. 23 Закону):

загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси

будь-які подарунки від близьких осіб незалежно від їхньої вартості

відшкодування або покриття витрат на службове відрядження, якщо таке відшкодування або покриття витрат здійснюється за рахунок:

- коштів державного чи місцевого бюджету,
- коштів міжнародних міжурядових організацій,
- коштів міжнародної технічної допомоги,
- коштів організатора (співорганізатора) заходу, для участі в якому особа перебуває у службовому відрядженні

Близькими особами є (абз. 4 ч. 1 ст. 1 Закону):

- члени сім'ї;
- чоловік, дружина;
- батько, мати;
- вітчим, мачуха;
- син, дочка, пасинок, падчерка;
- рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри;
- рідний брат та сестра дружини (чоловіка);
- племінник, племінниця;
- рідний дядько, рідна тітка;
- дід, баба, прадід, прабаба;
- внук, внучка, правнук, правнучка;
- зять, невістка;
- тесть, теща, свекор, свекруха;
- батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки);
- усиновлювач чи усиновлений;
- опікун чи піклувальник;
- особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

! Після отримання дозволеного подарунка особа зобов'язана не приймати рішень та не вчиняти дій на користь особи, від якої отримано такий подарунок.

Рішення, прийняте особою на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали протягом останніх трьох років подарунків, вважається таким, що прийняте в умовах реального конфлікту інтересів. Такі рішення підлягають скасуванню (на такі рішення поширюються вимоги ст. 67 Закону).

Порушення встановлених ст. 23 Закону обмежень щодо одержання подарунків тягне за собою адміністративну відповідальність згідно зі ст. 1725 КУпАП.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1195 затверджено Порядок передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям.

Процедура передачі таких подарунків передбачає:

- складення акта приймання-передачі подарунку від особи, яка прийняла подарунок, до матеріально-відповідальної особи органу, установи, організації;
- оцінку вартості дарунку відповідною комісією в органі, установі, організації, членом якої в обов'язковому порядку має бути фахівець з оцінки майна;
- відображення операцій, пов'язаних з передачею дарунка органів, установі, організації в бухгалтерському обліку.

ПРИКЛАДИ Щодо обмеження одержання подарунків (до розділу 8 Методичних рекомендацій)

Приклад 1. Подарунок від підлеглого

Опис ситуації. Юридична особа публічного права на свій день народження отримав від підлеглого подарунок у негрошовій формі вартістю 1000 гривень. **Запитання.** Чи буде це порушенням обмежень щодо одержання подарунків, передбачених ст. 23 Закону?

Відповідь. Так, це буде вважатися порушенням вимог ст. 23 Закону. Незалежно від суми подарунка вбачається порушення особою публічного права вимог ч. 1 ст. 23 Закону, оскільки дарувальник перебуває в підпорядкуванні обдаровуваного.

Приклад 2. Участь в освітньому заході за кошти третьої особи

Опис ситуації. Особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняна до неї особа, бере участь в освітньому заході за кошти третьої особи. **Запитання.** Чи буде це порушенням обмеження щодо одержання подарунків, передбаченого ч. 2 ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції»?

Відповідь. Ні, за загальним правилом.

Участь особи безоплатно (за рахунок третіх осіб) в освітньому заході не буде порушенням обмежень щодо одержання подарунків, встановлених ст. 23 Закону, у випадках, коли така особа бере участь у ньому на підставі загальнодоступної знижки (п. 2 ч. 2 ст. 23 Закону).

ПРИКЛАДИ Щодо обмеження одержання подарунків (до розділу 8 Методичних рекомендацій)

Приклад 3. Подарунок від двоюрідної тітки (змінено)

Опис ситуації. 1) Декан факультету отримав від своєї двоюрідної тітки гроші у подарунок у сумі 100 000 гривень.

2) Ректор університету отримав подарунок на суму 7000 грн від рідного брата колишньої дружини, якого він вважає близькою особою та з яким підтримує дружні стосунки.

Запитання. Чи буде це порушенням обмежень щодо одержання подарунків, передбачених ст. 23 Закону?

Відповідь. Так, зважаючи на вартість подарунка та особу дарувальника.

Особи можуть приймати подарунки, які відповідають загально визначеним уявленням про гостинність (ч. 2 ст. 23 Закону), крім заборонених подарунків (ч. 1 ст. 23 Закону), якщо вартість таких подарунків одноразово не перевищує 2 прожиткових мінімуми, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує 4 прожиткових мінімумів.

Обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, зокрема, які даруються близькими особами. Двоюрідна тітка не належить до категорії близьких осіб у розумінні Закону. Рідний брат особи, з якою шлюб припинено, також не є близькою особою. Відповідно до визначення «близькі особи», наведеного у ст. 1 Закону, до близьких осіб належить, зокрема, рідний брат дружини. Але згідно з ч.ч. 1, 2 ст. 104 Сімейного кодексу України підставами припинення шлюбу є смерть одного з подружжя або оголошення його померлим та розірвання шлюбу. Вартість такого подарунка перевищує дозволену межу. У діях декана факультету та ректора університету вбачаються ознаки порушення обмежень, встановлених у ст. 23 Закону щодо одержання подарунків, що може свідчити про вчинення ними адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 1725 КУпАП.

ПРИКЛАДИ Щодо обмеження одержання подарунків (до розділу 8 Методичних рекомендацій)

Приклад 4. Участь у заході за рахунок його організатора **змінено**

Опис ситуації. Особи, зазначені у п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону, беруть участь у заходах, пов'язаних з їх службовою діяльністю (симпозіумах, конференціях, семінарах, громадських слуханнях тощо) за рахунок організатора заходу (добові, проїзд, харчування, проживання). Покриття витрат для участі у заходах перевищує зазначений у ч. 2 ст. 23 Закону поріг дозволених подарунків – 2 прожиткових мінімуми для працездатних осіб.

Запитання. Чи буде це порушенням обмеження щодо отримання подарунків, передбаченого ст. 23 Закону?

Відповідь. Ні, за певних умов.

За загальним правилом особи можуть приймати подарунки, які відповідають загально визначеним уявленням про гостинність, крім заборонених подарунків (ч. 1 ст. 23 Закону), якщо вартість таких подарунків одноразово не перевищує 2 прожиткових мінімуми для працездатних осіб, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує 4 прожиткових мінімумів. Водночас вказане обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які одержуються як відшкодування або покриття витрат на службове відрядження, якщо таке відшкодування або покриття витрат здійснюється за рахунок коштів державного чи місцевого бюджету, коштів міжнародних міжурядових організацій, коштів міжнародної технічної допомоги, а також коштів організатора (співорганізатора) заходу, для участі в якому особа перебуває у службовому відрядженні (ч. 2 ст. 23 Закону). **Отже, отримання особами, зазначеними в п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону, грошових коштів на покриття витрат для участі у заходах, пов'язаних з їх службовою діяльністю (симпозіумах, конференціях, семінарах, громадських слуханнях тощо), за рахунок організатора заходу (добові, проїзд, харчування, проживання) не порушуватиме обмежень щодо отримання подарунків за умови, що участь у заході здійснюється з оформленням службового відрядження.**